

ΤΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ*)

Κεφ. Α'.

Αφιερώνεται στους Κοινωνιολόγους βουλευτάδες και σε κάθε αληθινό Χριστιανό.

Τελειώνοντας την Έκπαιδευτική μας τούτη μελέτη προσθέτουμε και το κεφάλαιο τούτο για τα «Νηπιαγωγεία» που είναι ή βάση του Έκπαιδευτικού μας Συστήματος. Θα φαινόμεστε δε και ελως διόλου άπαιδαγωγικοί και χωρίς καμιά φυσιολογική και ψυχολογική ιδέα αν δε γράφαμε μερικά για την παιδική τούτη ηλικία, που θέλει την περισσότερο επίμελεια και προσοχή, την περισσότερη αγάπη και φροντίδα κάθε άλλης ηλικίας.

Δυστυχώς το στάδιο τούτο της άγωγής των νηπίων, δηλαδή της προστασίας και επίμελειάς των, εκείνοι από τους παιδαγωγούς μας, που έτυχε χρόνια και χρόνια να διευθύνουν το κατώτατο τμήμα της Δημ. Έκπαιδευσης, δεν το γνοιάστηκαν καθόλου, ούτε και το λογάριασαν. Είναι αλήθεια που βρέθηκαν ένα δυο παιδαγωγοί, που κάτι έγραψαν για τα Νηπιαγωγεία και για το σύστημα του φιλόανθρωπου Φροϊδελ, μα με την επιμονή και θέρμη που έπρεπε να μεταχειριστούν το μεγάλο τούτο Κοινωνικό Ζήτημα, ώστε να ενδιαφερθώ στα καλά ή Πολιτεία, δεν το έκαμαν.

Πολύ δε άπόρροια διαβάζοντας το Κατκοστατικό του Έκπαιδ. Όμιλου και την κάθε δήλωσή του, καθώς και την παιδαγωγική μελέτη του κ. Δελμούζου, που δεν εύρηκα να λέγουν κάτι και για τα Νηπιαγωγεία, ενώ έπρεπε να γνωρίζουν καλά οι φίλοι και σύντροφοι της Ίδεάς, ότι Πρότυπο Δημοτικό Σχολείο δεν μπορούν να φτιάσουν, αν δεν το εξαρτήσουν από το Νηπιαγωγείο, δηλαδή από τα τρυφερά βλαστάρια της ελληνικής ζωής, που κατόπιν θα γενούν δέντρα και πλατάνια.

Καθώς γνωρίζουμε από τον Πλούταρχο, που λέγει αρκετά για τα Νήπια στο «Περὶ παιδων άγωγής» βιβλίο του, οι άρχαίοι πρόγονοί μας πάρα πολύ φρόντιζαν για τα Νήπια παραδίδοντας αυτά στους τροφούς. Επίσης και ο φιλόσοφος Πλάτωνας έμιλώντας στην «Πολιτεία του» για τα Νήπια μας συσταίνει ότι πρέπει να μορφώνονται και να προσέχονται από ώρισμένες γυναίκες παίζοντας και περνώντας τον καιρό τους σε κόσμο όμοιον και όλοστόατον από ψυχή και νοῦ. Και ο Άριστοτέλης άκόμα αφιερώνει πολλές όδηγίες και συμβουλές για την επίμελεια της ηλικίας τούτης.

Και μολοντούτο στην Έλλάδα Νηπιαγωγοία δεν έχουμε. Και μη φρίζετε αν δε βλέπετε πουθενά μιá συστηματική έργασία γι' αυτά τ' άθώα κοινωνικά θύματα ή ένα της Πολιτείας ενδιαφέρο. Ός φαίνεται κανείς, ως τα σήμερα, Όπουργός της Παιδείας ή Κυβερνήτης δεν κατάλαβε τη μεγάλη κοινωνική και έθνική άξία τους. Και ενώ ο Σωτήρας Χριστός και τη ανθρωπότητας μεγάλος παιδαγωγός ώμολόγησε την μεγάλη κοινωνική δύναμη των Νηπίων, έμεις οι άπάνθρωποι και σκληροί τα έχουμε άφήσει στο έλεος του Θεού, χωρίς ποτέ κανείς, κανείς χριστιανός και φιλόανθρωπος να βάλει μιá φωνή ή να χύσει ένα δάκρυ για τα δύστυχα τούτα πλάσματα.

Μήπως τάχα υπάρχει κανένας Νόμος που να τα προστατεύει και να τα γλυτώνει από τη γενική άδιαφορία; Μήπως κανείς παιδαγωγός μας άπ' εκείνους που γίνθηκαν τμηματάρχες της Δημ. Έκπαιδευσης έσυλλογίστηκε κ' έβαλε στην καρδιά το «Έλάτε, έμπρός να ζήσωμεν για την εύτυχία των παιδιών» του Φροϊδελ;

Νηπιαγωγοία συστηματικά στην Έλλάδα δεν έχουμε, γιατί κανένα δημοτικό σχολείο, τουλάχιστο των πόλεων, δεν έχει Νηπιαγωγείο. Και ενώ ξοδεύομε 4 1)2) έκατομμύρια για τη Μέση Έκπαιδευση, που είναι το τρομερό σχολείο της καταστροφής της Χώρας, και πολλά άλλα έκατομμύρια για νοσοκομεία, πτωχοκομεία, όρφανοτροφεία και φυλακές, όμως για τα άπροστάτευτα αυτά πλάσματα, που μες οι ίδιοι κάθε μέρα τα σκοτώνουμε με την άδιαφορία μας, ούτε και δεκάρα δίνουμε, ενώ αυτή ή Χριστιανική Διδασκαλία μας διατάζει να κάμουμε τούτο καλύτερα από κάθε άλλη πράξη.

Καθώς όλοι μας ξέρουμε τα Νηπιαγωγεία προήλθον από τη σοβαρή κι αληθινή έργασία των μεταρρυθμιστών και ιδίως των νέων φιλανθρωπιστών που μας έδίδαξαν ότι ή μόρφωση και ο εξανθρωπισμός δε γίνεται και δεν κατορθώνεται με τις κλασικές σπουδές, μα μόνο με τη φυσική άγωγή.

Άρχηγός των αληθινά φιλανθρωπιστών ήταν ο Πεσταλότσης, που τόσο ευεργέτησε το Λαϊκό Σχολείο, που μπορεί κανείς να τον κράξει σωτήρα και έλευθερωτή της μαθητικής ηλικίας, γιατί αυτός και μόνος έβαλε τάληθινά και φυσικά θεμέλια της μόρφωσης του νοῦ και της ψυχής, και μονάχα αυτός με τ'άγιανάματα της ευγενικής και άγνης ψυχής του, που όλα χάρισε στο μαθητήν και φίλον του Φροϊδελ, έφερε στο φῶς και στα μάτια της ανθρωπότητας το μεγάλο κοινωνικό αγαθό των Νηπιαγωγείων, που μες ακόμα δεν το έννοήσαμε. Και να, το γιατί.

*) Κομμάτια από μιá «Έκπαιδ. Μελέτη».

Ή πρώτη της κοινωνίας μας τάξη, ή πλουτο-

κρατία, είτε γιατί ξέρει, πού δὲν ἔχομε ἀληθινούς καὶ μορφωμένους παιδαγωγούς, είτε ἀπὸ μαϊμουδισμού ἐξαικονομαίει τὴ μὀρφωση τῶν νηπίων τῆς (3—6 χρονῶν) μὲ Εὐρωπαϊεσ κυβερνάντεσ, πού εἶναι βέβαια ἀδύνατο νὰ μορφώσουν φυσιολογικά καὶ ψυχικά τὰ παιδιὰ, ἀφοῦ ἀπ' αὐτέσ λείπει τὸ κυριώτερο ὄργανο, ἡ μητρικὴ γλώσσα. Ναι μὲν βλέπουμε ἔτι αὐτὰ τὰ παιδιὰ δείχνουν μιὰ φαινομενικὴ καὶ διακριτικὴ πρόοδο, μὰ σὰν γενοῦν ἐφηβοὶ εὐθὺς ἀρχίζουν ἀποτελεσματικὰ νὰ μᾶς δείχνουν τὰ κακὰ αὐτῆσ τῆσ ἀγωγῆσ ἀπὸ ἔθνικὴ καὶ ἀθρωπιστικὴν ἔποψη.

Ἡ μεσανὴ τάξη μὴ ἔχοντασ χρήματα γιὰ νὰ πληρῶνει κυβερνάντεσ ἀναγκάζεται νὰ παίρνῃ καμιά ψευδοδασκάλια ἢ παραδίνει τὰ παιδιὰ τῆσ σὲ ὑπερέτριεσ ἀγράμματα, ἀδιάντροπεσ, ἀσυνειδήτεσ, ἀνήθικεσ καὶ σκληρέσ, πού δὲν ἔχουν καθόλου ἰδέα ἀπὸ ἀναθροφή, πού μὲ τὰ λόγια τουσ καὶ μὲ τὰ ἔργατὰ τουσ κι ἀκόμα μὲ τὴ σκληρότη τουσ βασανίζουν καὶ στενοχωροῦν τὸ Νήπιο, ὡσπου τὸ καταφέρνουν πεισματάρικο, δειλό, ἀθῶδο καὶ σκληρό.

Ἡ δὲ τρίτῃ τάξη τῆσ κοινωνίασ μασ ἡ στέλνει τὰ παιδιὰ τῆσ στὸ Νηπιαγωγεῖο τῆσ γειτονίασ, πού τὸ τί εἶναι θὰ τὸ περιγράψουμε παρακάτω ἡ ἔπειδὴ δὲν ἔχει χρήματα νὰ τἀναθρέψῃ ὄχι μόνο ψυχικά, μὰ καὶ σωματικά, τὰ κρατᾷ νὰ τἀναθρέψῃ καὶ νὰ τὰ μορφώσῃ στὸ σπιτί.

Ἔτσι λοιπὸν αὐτὰ τὰ νήπια μένοντασ στὸ σπιτί κυλίνονται στὰ πατώματα, σέρνοντασ στίσ λάσπεσ, στὰ κρύα, στή νότια, μαθαίνουν καὶ κάμνουν ἔτι βλέπουν καὶ ἀκούουν, καὶ ζῶντασ χειρότερα ἀπὸ σκυλιὰ ἀρρωσταίνουν καὶ πεθαίνουν ἡ μολιάζουντασ μὲ χρόνιο πνευρίτη, βρογχίτη καὶ χτικιό. Κι ἔσο ζοῦν καὶ μεγαλώνουν, ἀδιάκοπα βρίζουντασ, δέρνοντασ, βλαστημιοῦντασ ἀπὸ τὴ μάννα περισσότερο, γιὰτί τᾶχει στή ράχη τῆσ ὄλη τὴν ἡμέρα, σκιάζουντασ, τρέμουν καὶ χάνουν τὴ φυσικὴ τουσ ὀρμή, γιὰτί δὲν μποροῦν μὲ τὸ στανιὸ νὰ γίνουν ἡσυχὰ κι ἀκίνητα σὰ μάρμαρο. Ἀρπάζουν λοιπὸν ἔτι βροῦν, τρώγουν ἔτι τουσ δώσησ, καίοντασ στή φωτιά, πνίγοντασ στὰ νερὰ καὶ ἀδιάκοπα τρέχουν στὸ κακὸ γιὰτί δὲν ξέρουν τᾶκακα κι ἀθῶα ποῖ εἶναι τὸ κακὸ καὶ ἀπὸ πού ἔρχεται αὐτὸ γιὰ νὰ προφυλαχτοῦν.

Ἦθελα νᾶμουν μεγάλοσ κοινωνιολόγοσ καὶ φυσιολόγοσ καὶ θὰ βλέπατε πόσο πειστικὰ καὶ ὀμορφα θὰ σᾶσ ἀπόδειχνα ἔτι ἡ σοβαρότερῃ κοινωνικὴ πληγὴ τῆσ Χώρασ μασ καὶ ἡ ὀργανικὴ τοῦ τόπου μασ ἀσθένεια εἶναι αὐτὸ τὸ παραμέλημα τῶν νηπίων καὶ προπᾶντων τῶν κωμοπόλεων καὶ πόλεων, πού

οὔτε ὁ καθκρὸσ ἀγέρας καὶ ὁ ζωογονικὸσ ἡλιὸσ τῶν χωριῶν τὰ δροσολούζει, καθὼσ τὰ νήπια τῶν ἀγροτῶν.

(Στᾶλλο φύλλο «Τὰ Νηπιαγωγεῖα τῆσ Γειτονίασ».)

Κέρκυρα

ΗΑΙΑΣ ΣΤΑΓΡΟΣ

δημοδιδάσκαλοσ

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Ἐὸ «Νουμᾶ» τοῦσ καλοκαιριάτικουσ μῆνεσ Ἐριστιῃ, Ἀλωνάρῃ καὶ Τρυγητῃ θὰ βγαίνει κάθε δεκαπέντε μέρεσ.

— Ἔστερ' ἀπὸ δύο φύλλα πού τελιῶνουν τὰ διηγήματα τοῦ Ἐυχάρῃ, θᾶρχινῆσουμὲ ἕνα μεγάλο ἡθογραμικὸ διήγημα τοῦ Κ. Χατζόπουλου, τὸν «Ἐπερᾶνθρωπο», πού θὰ κρατήσῃ 7—8 φύλλα.

— Μέσα στὸν «Ἐπερᾶνθρωπο» ζουγγαρίζουντασ μὲ χτυπητὰ χρώματα καὶ μερικοὶ γνωστοὶ λόγοι τῆσ Ἀθήνασ.

— Τὸ τυπογραφεῖο «ἡ Ἀνατολή» τῆσ Πόλησ, ἔστερ' ἀπὸ τὰ διηγήματα τοῦ Ἀθάξου, πού θᾶν τᾶχει ἔτοιμα σ' ἕνα περίπου μῆνα, θὰ τυπώσει τὸ «Δαχτυλίδι τῆσ μάννασ» τοῦ Καμπύση, τὴν «Τρικυμία» τοῦ Σαίξσπηρ (μετᾶφρ. Πολυλά) καὶ μερικὰ ἄλλα διαλεγτὰ βιβλία πού ἐξᾶντληθῆκαθε.

— Ἐὸ Λέκασ Ἀρβανίτησ, μᾶσ ἔστειλε γιὰ τὸν κ. Κόρο τῆσ «Ἐστίασ» καὶ τοῦτο τὸ ἐπιγράμμα :

— Ἐὸ Τσίροσ, πρώτησ μπουφοσ
θύμωσε καὶ ΤΣΙΡΙΞε
καὶ πωσ του πάει ὁ σκούφοσ
ἔτσι ΚΗΡυξε.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

Παρακαλοῦμε τοῦσ συντρομητᾶδεσ μασ τοῦ ἔξωτερικοῦ, ὄσοι δὲ μᾶσ στείλανε ἀκόμη τὴ συντρομὴ τοῦ 1911, νὰ μᾶσ τὴ στείλουν.

κ. Ν. Στραβόξυλο. Ἡ τᾶτυρά σου γιὰ τὰ «Ἠνωμένα φιλολογικὰ βουστάσια» εἶναι πολὴ τρυχετῆ, καὶ δὲ δημοσιεύεται. Τὸ κάτω κάτω, χριστιανέ, γιὰτί νὰ χαλνᾶσ τὸ σηκῶτι σου μὲ ξένεσ ἔγνοιεσ ;—κ. Μολ. Λάβαμὲ τὴ συντρομὴ τοῦ 911 κ' εὐχαριστοῦμε. — κ. Θεατρόφιλο. Μόλιε ἀρχινῆσουνε νὰ παίζουντασ πρωτότυπα ἔργα, θᾶρχινῆσει καὶ τᾶβρα του κι ὁ «Κριτικὸσ τοῦ Νουμᾶ». Καὶ ἡ φετεινὴ σοδειὰ, καθὼσ μαθαίνουμὲ, δὲ θᾶναὶ λίγη. — κ. Α Σ. στήν Καλαμάτα. Τὸ γράφουμὲ ταχτικὰ σὲ κάθε φύλλο πῶσ ἡ συντρομὴ πληρῶνεται μπροστά. Σ' εὐχαριστοῦμὲ γιὰ τὰ κολακευτικὰ σου λόγια, μὰ καρτεροῦμὲ νὰ μᾶσ στείλειεσ τὴ συντρομὴ γιὰ νᾶρχινῆσουμὲ νὰ σοῦ στέλνουμὲ καὶ μείε τὸ φύλλο. —κ. Κ. Ἀν. στήν Καλκούτα. Λάβαμὲ τὴ συντρομὴ κ' εὐχαριστοῦμὲ.